

ADVOKATFIRMA
CHRISTIAN HARLANG

Københavns Byret
Domhuset, Nytorv
1450 København K.

28. december 2012
J.nr. 600111

STÆVNING

Som advokat for

(12)
(13)
(14)
(15)
(16)
(17)
(18)
(19)
(20)
(21)
(22)
(23)

c/o Advokatfirma Christian Harlang
Nytorgv 5
1450 København k
(v/advokat Christian Harlang)

indstævner jeg herved

Forsvarsministeriet
Holmens Kanal 42
1060 København K

Under nærværende sag giver jeg møde for sagsøgerne, for hvem der nedlægges følgende:

1.1. PÅSTANDE.

Påstand 1

Sagsøgte tilpligtes til hver af sagsøgerne at betale kr. 50.001,- med tillæg af procesrenter fra sagens anlæg og til betaling sker.

Påstand 2

Sagsøgte tilpligtes at anerkende:

Principal:

under nærværende domstolssagers behandling at have pligt til at tilvejebringe effektiv oplysning af sagsøgernes rimeligt begrundede anførsler om tortur, m.v., jf. Statens undersøgelsesforpligtelser ifølge Den Europæiske Menneskerettighedskonventions art. 3, jf. art. 1, der ved lov nr. 285 af 1992 er inkorporeret som en del af national dansk ret.

Subsidiært:

at sagsøgte har pligt til at foranledige en effektiv, officiel, uafhængig og særskilt undersøgelse af, om sagsøgerne har været udsat for tortur eller umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf som følge af sagsøgtes handlinger og/eller undladelser jf. Statens undersøgelsesforpligtelser ifølge Den Europæiske Menneskerettighedskonventions art. 3, jf. art. 1, der ved lov nr. 285 af 1992 er inkorporeret som en del af national dansk ret.

Nærværende offentligretlige sag angår sagsøgernes krav på tortgodtgørelse som følge af den tortur og umenneskelige og nedværdigende behandling de civile sagsøgere har været udsat for under danske styrkers frihedsberøvelse af dem d. 25. november 2004 i Basra, Irak, og den efterfølgende overgivelse til irakisk politi til forhør, fængsling og yderligere tortur samt umenneskelig og nedværdigende behandling frem til d. 6., respektivt d. 12. december 2004, hvilket er i modstrid med både gældende national dansk ret og med tilhørende folkeretlige forpligtelser, der som stat påhviler sagsøgte.

Sagsøgernes krav er således baseret på erstatningsretlige regler, hvorunder bl.a. indgår de forpligtelser, som følger også af international ret.

De tortur-forhold m.v. som den sagsøgte stat direkte og/eller indirekte er ansvarlig for, er af mangeartet karakter og af særdeles omfattende mængde, således som det vil fremgå af nærværende stævning og senere fremlagt processtof i sagen, herunder retsmedicinske rapporter.

Forholdene, der er ansvarspådragende, består af følgende tidsmæssige hovedgrupper:

1. Tilfangetagelsen d. 25. november 2004 og den dermed forbundne helt unødigt brutale behandling, jf. filmoptagelser foretaget af det danske forsvar under operation "Green Desert" (**bilag 1**)¹.
2. Behandlingen i Shaibah Log Base under opholdet d. 25. november 2004.
3. Indespærring i op til 16 dage under brutale og nedværdigende forhold med udøvelse af tortur m.v. i ugerne herefter.

¹ Fremlagt som bilag 39 i de øvrige sager, der verserer for Østre Landsrets 7. afd. sagsnummer B-3421-11, B-397-12, B-1162-12 og B-3534-12.

Sagsanlægget sker i fortsættelse af sagsanlæg for en sagsøger benævnt (1) foretaget ved stævning indleveret til Københavns Byret den 13. september 2011 med henvisningsbegæring, jf. retsplejelovens § 226 som følge af sagens principielle karakter, hvilket af Københavns Byret er imødekommet ved kendelse af 25. oktober 2011, og i fortsættelse af sagsanlæg for sagsøgerne (2) til (6) foretaget ved stævning indleveret til Københavns Byret den 30. december 2011 med henvisningsbegæring, jf. retsplejelovens § 226 som følge af sagernes principielle karakter, hvilket af Københavns Byret er imødekommet ved kendelse af 31. januar 2012, samt i fortsættelse af sagsanlæg for sagsøgerne (7) til (9) foretaget ved stævning indleveret til Københavns Byret den 16. marts 2012 med henvisningsbegæring, jf. retsplejelovens § 226 som følge af sagernes principielle karakter, hvilket af Københavns Byret er imødekommet ved kendelse af 30. marts 2012, og i fortsættelse af sagsanlæg for sagsøgerne (10) til (11) foretaget ved stævning indleveret til Københavns Byret den 28. september 2012 med henvisningsbegæring, jf. retsplejelovens § 226 som følge af sagernes principielle karakter, hvilket af Københavns Byret er imødekommet ved kendelse af 11. oktober 2012. Sagerne er herefter verserende ved Østre Landsret som første instans under landsrettens 7. afd. sagsnummer B-3421-11, B-397-12, B-1162-12 og B-3534-12.

Nærværende sagsanlæg finder alene som følge af nødvendige formelle grunde sted for Københavns Byret. Der henvises til nedennævnte henvisningsbegæring for også nærværende sag med samme begrundelse i dens principielle betydning, jf. retsplejelovens § 226.

Nærværende tolv individuelle søgsmål forventes således behandlet ved Østre Landsret som første domstolsinstans, tillige med de øvrige elleve sager, altså i alt treogtyve (23) individuelle erstatningssager p.t.

1.2. BEMÆRKNINGER TIL SELVE PÅSTANDENE.

Påstand 1:

1.2.1. Påstandsbeløbet.

Det anførte påstandsbeløb indebærer alene af omkostningsmæssige grunde en (foreløbig) foretaget begrænsning af sagsøgernes godtgørelseskrav. Beløbspåstandens størrelse indebærer endvidere, at bestemmelserne om såkaldte "småsager", jf. retsplejelovens kapitel 39, ikke finder anvendelse. (Erfaringerne er, at en sådan fremgangsmåde er nødvendig for at undgå, at sagen evt. lider skade ved forsinkelse ved rettens automatiske overførsel af sager med beløbspåstande på op til og med kr. 50.000,- til den såkaldte "småsagsproces".) Det er beklageligt, at nærværende sag skal belastes med denne bemærkning, der alene skyldes formelle forhold vedrørende de ovennævnte regler, der blev indført ved den såkaldte "domstolsreform" pr. 2007.

I betragtning af, at sagsøgerne har været udsat for tortur, endda af grov og langvarig karakter i ugevis, må de anførte påstandsbeløb betragtes for lave, selv efter den såkaldte "tilbageholdende" praksis der kendes fra de danske domstole, og selvsagt i særlig grad når erstatningsniveauerne ifølge Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol tages i betragtning.

Forbehold tages derfor for fremsættelse af yderligere krav.

1.2.2. Ressourcemæssig ulighed.

Ressourcemæssigt står sagsøgerne i denne sag svagt overfor den sagsøgte stat. Derfor har det været nødvendigt at foretage tilpasninger (foreløbigt) af procesførelsen med henblik på overhovedet at kunne iværksætte denne hurtigst muligt.

1.2.3. Forbehold for forhøjelse af proceskravet.

Således må sagsøgte påregne, at sagsøgerne senere i sagsforløbet indenfor de kommende måneder forhøjer påstanden i overensstemmelse med herfor gældende regler både for så vidt angår erstatningsniveauet for sagsøgtes ansvar for omfattende og langvarig tortur og muligt for andre erstatningskrav, baseret på tabsopgørelser.

2. SAGSFREMSTILLING

Påstand 1:

2.1. Faktiske omstændigheder.

Vedr. det danske militærs tilstedeværelse i Irak, herunder i Basra-området hvor sagsøgerne bor, henvises i øvrigt til sagsfremstillingerne i de p.t. ved Østre Landsret verserende sager (sagsnr. B-3421-11, B-397-12, B-1162-12 og B-3534-12) for sagsøgerne (1) til (11).

2.1.1. Sagsøgernes baggrund.

Sagsøgerne bor – og boede d. 25. november 2004 – i Az Zubayr, som er et byområde i Basra ved deltaet, hvor Eufrat og Tigris løber sammen.

Sagsøgerne var beskæftiget indenfor landbrugsvirksomhed og servicefag. Sagsøger (12) var og er pensionist.

Sagsøgerne tilhører gruppen af sufi-muslimer, der er en mysisistisk bevægelse indenfor begge islams hovedretninger, shia og sunni.

Sagsøgerne tilhører sidstnævnte, og er således sunni-sufi-muslimer. Denne retning går ud på dyrkelsen af religiøse veje til at forene sig og har særlige

ritualer, hvori troen på mirakler og anden overtro spiller en væsentlig betydning. Bevægelsen har i udpræget grad en tro på anti-vold og dialog som religiøst baserede normer.

2.1.2. D. 25. november 2004.

Nedennævnte beskrivelse af sagsøgernes tilfangetagelse og udsættelse for tortur og umenneskelig og nedværdigende behandling i strid med Den Europæiske Menneskerettighedskonventions art. 3 i forbindelse med selve tilfangetagelsen dokumenteres af den film, der er fremlagt som sagens bilag 1 (bilag 39 i de andre sager).

Filmen indeholder således optagelser af overgreb, i form af slag og spark på sagsøgerne, der er lagt ned på jorden med bind for øjnene, mens en shiitisk politistyrke fremkommer med tilråb overfor dem.

Den shiitiske politistyrke i Irak var i den civile, irakiske befolkning, såvel som blandt danske officerer, menige soldater samt medlemmer af det diplomatiske korps kendt for at udøve systematisk vold og tortur mod deres tilfangetagne, særligt overfor sunni-muslimer.

De sunni-sufi-muslimske sagsøgere blev siden hen udsat for endnu grovere former for tortur, m.v., i det shiitisk-muslimske irakiske politis varetægt. Dette ville ikke være sket, hvis ikke der under dansk faktisk deltagelse og ansvar nu sket udlevering af sagsøgerne til det irakiske politi.

Sagsøgerne blev taget til fange som det fremgår af ovennævnte fremlagte bilag 1 (film) i nærværende sag (bilag 39 i ovennævnte sager) foran deres moské.

I det pågældende område i Az Zubayr bor ca. 500 sufier, der råder over 3 moskéer (sufi-betegnelsen for en moské er: "Takya", der betyder pietet), hvoraf den pågældende der ses på filmen i baggrunden (f.eks. ved det læselige tidspunkt 22:46) er den største, idet den har en kapacitet på ca. 130 mulige gudsdyrkere.

Den pågældende morgen d. 25. november 2004 befandt der sig i moskéen, der har navnet "Takya Kasnazany" samtlige de 12 personer, som er omfattet af nærværende sag.

Kort efter kl. 5 morgen hørtes af sagsøgerne støj fra én eller flere helikoptere.

Umiddelbart forbandt sagsøgerne ikke denne støj med noget for dem selv relevant, idet de var vænnet til tilsvarende støj i forbindelse med de nærliggende militære anlæg, men kort tid herefter blev morgenbønnen i moskéen afbrudt af støj udefra, fra militære køretøjer og ca. et halvt minut herefter af, at der blev banket hårdt på moskéens dør, som derefter udefra blev lukket op under høje råb fra de 6 soldater, der trængte ind i moskéen. Heraf udgjorde de 4 medlemmer fra det irakiske shia-muslimske politikorps, og de 2 af de indtrængende danske soldater. Samtlige 6 militærpersoner havde våben i hænderne.

Sagsøgerne blev gennet udenfor.

Den sidste af sagsøgerne, der forlod moskéen, var sagsøger (12), den dengang

Sagsøgerne fik af soldaterne bind for øjnene, så snart de var udenfor moskéen.

Som følge af, at sagsøger (12) var den sidste, der kom ud af moskéen, og dermed den sidste, der fik påtvunget øjenbind på, overværende han set gennem udgangsdøren fra moskéen, hvad der foregik i området umiddelbart udenfor moskéen mod vejen.

Der passerede følgende:

Sagsøgerne blev beordret til at lægge sig ned i to rækker med den inderste ca. parallel med moskéens mur og den yderste ud mod gaden.

Det bemærkes, at der er tale om en bred landsbygade, som på daværende tidspunkt ikke var brolagt.

Fælles for sagsøgernes erindring er, at de modtog spark, mens de lå på jorden iført øjenbind, ledsaget af ydmygende tilråb fra de irakiske politibetjentes side. (Jf. bilag 1, f.eks. ved 19:23)

De var alle alvorligt skræmt af den hårdhændede behandling.

Samtlige sagsøgere (12) til (23) genkender den filmoptagelse, som er bilag 1, og at de blev sat på jorden i to rækker.

Forinden montering af øjenbindende nåede sagsøgerne at konstatere, at der udover de to danske soldater i moskéen befandt sig yderligere danske soldater i området foran. Erindringen herom er forskellig, idet nogle af sagsøgerne mener, at der var to yderligere danske soldater, andre mener, at der var tre yderligere danske soldater.

Sagsøger (12), (18), (21), (22) og (23) erindrer, at de udover ovennævnte soldater inden de fik bind for øjnene så to danske soldater uden våben, men med kamera, i størrelse af et professionelt kamera.

Flere af sagsøgerne erindrer endvidere, at de inden de fik bind for øjnene konstaterede, at der på venstre hånd set fra moskéen i en afstand af ca. 15 – 20 meter befandt sig en pansret mandskabsvogn, der lignede én af de vogne, som de hyppigt havde set anvendt af det danske militær i området. (Jf. bilag 1, f.eks. ved 19:44).

Ca. samtidig med påførelsen af øjenbind blev de alle lagt i håndjern, forstået som stramt satte nylonstrips og dernæst skubbet på plads i de to nævnte formationsrækker. (Jf. bilag 1, f.eks. fra 20:12.)

Fælles for sagsøgerne er endvidere, at de erindrer at de efter ca. 10 til 15 minutter på jorden blev gennet over i et militært køretøj, der befandt sig mod højre i forhold til synsvidden fra døren i moskéen. (Jf. bilag 1, ved 23:22.)

Efter ca. 10 minutters kørsel i det militære køretøj blev der gjort et stop. Sagsøger (12), (19), (20) og (21) giver udtryk for, at de erindrer gennem en kant af øjenbindet at have konstateret, at det var ved Akka-basen. De kom ikke ud af vognen, men vognen holdt stille der i ca. 10 minutter, herefter kørtes videre ca. en halv time, hvorefter de ankom til Shaibah-basen, hvor de blev behandlet som det fremgår af de nedennævnte, individuelle forklaringer, pkt. 2.1.3.1 til 2.1.3.12.

Fra Shaibah blev de alle efter de individuelle forhør ført til et køretøj af militærfolk, der var såvel irakiske som danske. Det kunne de se, idet de efter at have været igennem forhør og afsendelsestelt ikke længere havde øjenbind.

I forbindelse med transport fra Shaibah blev de igen blændet, og ankom efter ca. 45 minutter til Al-Shu'oon.

2.1.3. De efterfølgende, individuelle forløb for hver enkelt sagsøger og deres personlige forhold.

2.1.3.1.

(12).

blev født i 1951 og var således på tidspunktet for det danske militærs gennemførelse af operation "Green Desert" 53 år gammel. Han har 6 døtre og en søn, og bor i Az Zubayr, ligesom de øvrige sagsøgere i nærværende sag.

Han erindrer, at opholdet i Shaibah d. 25. november 2004 var koldt og ubehageligt, og at afhøringerne blev foretaget med deltagelse af en eller flere danske officerer, hvilket var tydeligt, idet han kendte til danske officerer fra området i modsætning til britiske. Muligvis deltog også en eller flere britiske officerer i Shaibah.

Overgivelsen herfra til det irakiske politi skete i forbindelse med afgang, hvor man efter ca. 45 minutter kom til Al-Shu'oon.

Efter ankomsten til Al-Shu'oon blev han anbragt på gulvet i et lokale, der

(12) i pkt. 2.1.3.1. ovenfor, helt frem til d. 6. december 2004, hvor han blev løsladt efter særdeles hård tortur i Al-Shu'oon i tidsrummet fra d. 25. november 2004.

Han blev udsat for de beskrevne former for tortur, herunder også elektriske stød i meget vidt omfang.

Slagene på kroppen var meget omfattende og alvorlige og har givet ham skader på hans kønsorganer og rystesyge.

2.1.3.3. (14).

Sagsøger (14) var på tidspunktet for det danske militærs gennemførelse af operation "Green Desert" 27 år. Han er gift og har fem børn. Han erindrer begivenhedsbeløbet som ovenfor beskrevet i pkt. 2.1.2 ovenfor, samt i Al-Shu'oon svarende til det, der er beskrevet af sagsøger (12) i pkt. 2.1.3.1. ovenfor, helt frem til d. 6. december 2004, hvor han blev løsladt efter særdeles hård tortur i Al-Shu'oon i tidsrummet fra d. 25. november 2004.

Han blev udsat for de beskrevne former for tortur, herunder også elektriske stød i meget vidt omfang. Slagene på kroppen var meget omfattende og alvorlige og har givet ham rygsmertter og depressive anfald.

2.1.3.4. (15).

Sagsøger (15) var 36 år d. 25. november 2004. Han er gift og har seks børn. Han erindrer begivenhedsbeløbet som ovenfor beskrevet i pkt. 2.1.2 ovenfor, samt i Al-Shu'oon svarende til det, der er beskrevet af sagsøger (12) i pkt. 2.1.3.1. ovenfor, helt frem til d. 6. december 2004, hvor han blev løsladt efter særdeles hård tortur i Al-Shu'oon i tidsrummet fra d. 25. november 2004.

Han blev udsat for de beskrevne former for tortur, herunder også elektriske stød. Slagene på kroppen var meget omfattende og alvorlige og har givet ham alvorlige psykiske skader og ar på kroppen.

2.1.3.5.

(16).

Sagsøger (16) var på tidspunktet for operation "Green Desert" 26 år. Han er gift og har børn. Han erindrer, at der i afhøringsstellet i Shaibah blev taget fotos, og at det var en høj mand der foretog afhøringerne. Han antager, at det var en dansker.

Som de øvrige blev han slået, da han lå i et lokale i ca. 6 timer efter ankomsten til Al-Shu'oon, hvor han stadig har øjenbind på, men lidt af øjenbindet var faldet ned. På vejen til Al-Shu'oon havde han kunnet se, at den vogn, han blev transporteret i, blev ledsaget af danske militærkøretøjer.

Afhøringerne i Al-Shu'oon fandt sted af en eller to personer fra gruppen ad gangen. De elektriske stød blev påført ham flere steder på kroppen, herunder også på testiklerne. Så vidt han erindrer, var han i alt tre gange i tidsrummet frem til sin løsladelse d. 12. december 2004, til torturbehandling, der strakte sig over mange timer. Han erindrer ikke præcis, hvor mange timer.

Han lider i dag af astma og angstanfald, og har forgæves været under lægebehandling.

2.1.3.6.

(17).

Sagsøger (17) var på tidspunktet for det danske militærs gennemførelse af operation "Green Desert" 29 år. Han er gift og har to børn. Han erindrer begivenhedsbeløbet som ovenfor beskrevet i pkt. 2.1.2 ovenfor, samt i Al-Shu'oon svarende til det, der er beskrevet af sagsøger (12) i pkt. 2.1.3.1. ovenfor, helt frem til d. 12. december 2004, hvor han blev løsladt efter særdeles hård tortur i Al-Shu'oon i tidsrummet fra d. 25. november 2004.

Han blev udsat for de beskrevne former for tortur, herunder også elektriske stød i flere tilfælde. Slagene på kroppen var særdeles hårde, meget omfattende og alvorlige og har givet ham rygsmerter og angstanfald.

2.1.3.7.

(18).

Sagsøger (18) var 28 år d. 25. november 2004. Han er gift og har et barn. Han erindrer begivenhedsbeløbet som ovenfor beskrevet i pkt. 2.1.2 ovenfor, samt i Al-Shu'oon svarende til det, der er beskrevet af sagsøger (12) i pkt. 2.1.3.1. ovenfor, helt frem til d. 12. december 2004, hvor han blev løsladt efter særdeles hård tortur i Al-Shu'oon i tidsrummet fra d. 25. november 2004.

Han blev udsat for de beskrevne former for tortur, herunder også elektriske stød i meget vidt omfang. Slagene på kroppen var meget omfattende og alvorlige og har givet ham hovedsmerter og depression, som han ikke kan slippe af med. Han har også mareridt ofte.

2.1.3.8.

(19).

Sagsøger (19) var d. 25. november 2004 42 år og ugift. Han erindrer begivenhedsbeløbet som ovenfor beskrevet i pkt. 2.1.2 ovenfor, samt i Al-Shu'oon svarende til det, der er beskrevet af sagsøger (12) i pkt. 2.1.3.1. ovenfor, helt frem til d. 12. december 2004, hvor han blev løsladt efter særdeles hård tortur i Al-Shu'oon i tidsrummet fra d. 25. november 2004.

Han blev udsat for de beskrevne former for tortur, herunder også elektriske stød i meget vidt omfang. Slagene på kroppen var meget omfattende og alvorlige og har givet ham rygsmertter og angstanfald.

2.1.3.9.

(20).

Sagsøger (20) var på tidspunktet for det danske militærs gennemførelse af operation "Green Desert" 28 år. Han er gift og har seks børn. Han erindrer begivenhedsbeløbet som ovenfor beskrevet i pkt. 2.1.2 ovenfor, samt i Al-Shu'oon svarende til det, der er beskrevet af sagsøger (12) i pkt. 2.1.3.1. ovenfor, helt frem til d. 6. december 2004, hvor han blev løsladt efter særdeles hård tortur i Al-Shu'oon i tidsrummet fra d. 25. november 2004.

Han blev udsat for de beskrevne former for tortur, herunder også elektriske stød i meget vidt omfang. Slagene på kroppen var meget omfattende og alvorlige og har givet ham angstanfald og kroniske smerter i sin højre hånd.

2.1.3.10. (21).

Sagsøger (21) var på tidspunktet for det danske militærs gennemførelse af operation "Green Desert" 32 år. Han erindrer begivenhedsbeløbet som ovenfor beskrevet i pkt. 2.1.2 ovenfor, samt i Al-Shu'oon svarende til det, der er beskrevet af sagsøger (12) i pkt. 2.1.3.1. ovenfor, helt frem til d. 6. december 2004, hvor han blev løsladt efter særdeles hård tortur i Al-Shu'oon i tidsrummet fra d. 25. november 2004.

Han blev udsat for de beskrevne former for tortur, herunder også elektriske stød i meget vidt omfang. Slagene på kroppen var meget omfattende og alvorlige og har givet ham psykiske ubalance og hudsygdomme.

2.1.3.11. (22).

Sagsøger (22) var på tidspunktet for det danske militærs gennemførelse af operation "Green Desert" 22 år. Han er gift og har ikke børn. Han erindrer begivenhedsbeløbet som ovenfor beskrevet i pkt. 2.1.2 ovenfor, samt i Al-Shu'oon svarende til det, der er beskrevet af sagsøger (12) i pkt. 2.1.3.1. ovenfor, helt frem til d. 12. december 2004, hvor han blev løsladt efter særdeles hård tortur i Al-Shu'oon i tidsrummet fra d. 25. november 2004.

Han blev udsat for de beskrevne former for tortur, herunder også elektriske stød. Slagene på kroppen var meget omfattende og alvorlige og har givet ham psykiske lidelser og mistet sin stilling som ansat ved

hvilket han mener skyldes den tortur, som han har været udsat for.

2.1.3.12.

(23).

Sagsøger (23) var på tidspunktet for det danske militærs gennemførelse af operation "Green Desert" 23 år. Han er gift og har ikke børn.

Han erindrer begivenhedsbeløbet som ovenfor beskrevet i pkt. 2.1.2 ovenfor, samt i Al-Shu'oon svarende til det, der er beskrevet af sagsøger (12) i pkt. 2.1.3.1. ovenfor, helt frem til d. 6. december 2004, hvor han blev løsladt efter særdeles hård tortur i Al-Shu'oon i tidsrummet fra d. 25. november 2004.

Han blev udsat for de beskrevne former for tortur, herunder også elektriske stød.

Han har siden sin barndom lidt af en psykisk lidelse, som i alvorlig grad blev forværret som resultat af opholdet.

Ovenstående samt diverse yderligere retsmedicinske oplysninger vil fremgå af de retsmedicinske rapporter, der fremlægges i sagen.

Påstand 2:

**A. ANERKENDELSESPÅSTANDE OM EMRK ART. 3-UNDERSØGELSESP-
PLIGTEN, DER PÅHVILER DEN DANSKE STAT (SÅVEL ØSTRE LANDSRET
SOM SAGSØGTE, REPRÆSENTERET VED KAMMERADVOKATEN).**

A.1. Pligten.

Til støtte for sagsøgernes påstand om sagsøgtes undersøgelsespligt, jf. Den Europæiske Menneskerettighedskonventions² art. 3, jf. art. 1, anføres følgende:

Efter Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols³ helt faste praksis har stater, som har tiltrådt og ratificeret EMRK, pligt til på en uafhængig og effektiv måde at foretage en undersøgelse af rimeligt begrundede anmeldelser/anførsler⁴ fra personer, som oplyser at have været udsat for tortur eller anden alvorlig mishandling i strid med EMRK art. 3, jf. f.eks. EMDs dom af 28. oktober 1998 i sagerne Assenov m.fl. mod Bulgarien, præmis 102:

„1. The Court considers that, in these circumstances, where an individual raises an arguable claim that he has been seriously ill-treated by the police or other such agents of the State unlawfully and in breach of Article 3, that provision, read in conjunction with the State’s general duty under Article 1 of the Convention to “secure to everyone within their jurisdiction the rights and freedoms defined in ... [the] Convention”, requires by implication that there should be an effective official investigation. This investigation, as with that under Article 2, should be capable of leading to the identification and punishment of those responsible (see, in relation to Article 2 of the Convention, ...). If this were not the case, the general legal prohibition of torture and inhuman and degrading treatment and punishment, despite its fundamental importance (see paragraph 93 above), would be ineffective in practice and it would be possible in some cases for agents of the State to abuse the rights of those within their control with virtual impunity.“

² Herefter "EMRK".

³ Herefter "EMD".

⁴ På engelsk, jf. EMDs domspraksis: "credible assertion", jf. f.eks. EMDs dom af 20. juli 2000 i sagen Caloc mod Frankrig, præmis 89, eller "arguable claim" jf. f.eks. EMDs dom af 28. oktober 1998 i sagerne Assenov m.fl. mod Bulgarien, præmis 102.

Dette betyder, oversat til dansk:

"102. Retten finder, at under disse omstændigheder, hvor et individ fremfører en rimeligt begrundet anmeldelse om at være blevet alvorligt mishandlet af politiet eller andre repræsentanter for staten på ulovlig måde og i strid med art. 3, da kræver denne bestemmelse, læst i sammenhæng med statens generelle forpligtelse i henhold til Konventionens art. 1 om at "sikre alle indenfor deres jurisdiktion de rettigheder og friheder, som fastsættes i Konventionen", implicit en effektiv, officiel undersøgelse. Denne undersøgelse, som den under art. 2, skal kunne føre til identifikation og straf af de ansvarlige (se i relation til art. 2 ...). Hvis dette ikke var tilfældet, ville det generelle retlige forbud mod tortur og umenneskelig og nedværdigende behandling og straf, til trods for sin fundamentale betydning (se præmis 93 ovenfor), være ineffektivt i praksis, og statens repræsentanter ville i visse tilfælde praktisk taget ustraffet kunne krænke de individers rettigheder, som er indenfor repræsentanternes kontrol."

Undersøgelsespligten foreligger også, hvor danske myndigheder, herunder domstolene, konfronteres med klare oplysninger i officielle dokumenter, herunder lægeerklæringer, der giver grundlag for at antage, at personer har været udsat for behandling i strid med EMRK art. 3, jf. f.eks. EMDs dom af 6. april 2004 i sagerne Ahmet Özkan m.fl. mod Tyrkiet, præmis 359.

A.2. Skærpet pligt.

Der foreligger en skærpet pligt til at foretage sådanne undersøgelser, når der foreligger oplysninger om religiøst motiveret vold og alvorlige personovergreb.

Hvis sådanne undersøgelser som nævnt ovenfor pkt. A.1 og A. 2 ikke foretages, og indenfor rimelig tid, vil pågældende medlemsstat krænke sine

forpligtelser og de pågældende personers rettigheder efter EMRK art. 3, jf. art. 1.

A.3. Der er tale om rimeligt begrundede krav i nærværende sag.

I nærværende sag har danske myndigheder, in casu Københavns Byret, fået forelagt oplysninger i form af stævning og bilag, som giver fuldt tilstrækkeligt grundlag for at antage, at sagsøgerne har været udsat for behandling i strid med EMRK art. 3.

For sagsøgerne henvises til deres i det helt væsentlige samstemmende oplysninger, jf. sagsfremstillingerne nedenfor.

En navngiven dansk soldat, Masoud Vahedi, var vidne til krænkelser af art. 3, som har fundet sted under den militære operation, hvor sagsøgerne blev frihedsberøvet. Dette fremgår af en avisartikel af 7. januar 2012 fra dagbladet Politiken, der fremlægges som sagens **bilag 2** (bilag 6 i de andre sager). Det bemærkes, at Masoud Vahedis udsagn om det, han har set og hørt, ikke er imødegået af sagsøgte eller nogen anden statslig myndighed på noget efterfølgende tidspunkt.

En dansk officer, som også selv deltog i Operation Green Desert, har bekræftet at have modtaget rapporter fra andre soldater om, at fanger af irakisk politi "*...fik nogle ordentlige tæsk. At det irakiske politi og den irakiske hær slog dem foran danskerne.*", m.v. Den danske officer har tillige bekræftet, at det irakiske politi "*...gik efter sunnier...*" Dette fremgår af en artikel af 9. december 2010 i Information, der fremlægges som sagens **bilag 3** (bilag 12 i de andre sager).

Tidligere militærjurist hos sagsøgte, Kurt Borgkvists, tilsynsrapport af 19. juli 2004 for juni måned 2004 fremlægges som sagens **bilag 4** (bilag AB i de andre sager). Det fremgår af bilagets s. 7 til 8, at 8 ud af 13 fanger i irakisk politis varetægt "*...klagede over at være mishandlet af civilt politi under deres tilfangetagelse.*", og at fangerne anmeldte overgreb i strid med deres rettigheder efter EMRK art. 3.

Af Forsvarsministeriets skrivelse af 9. juli 2004, der fremlægges som sagens **bilag 5** (bilag Q i de andre sager), Forsvarsministeriets skrivelse af 16. juli 2004, der fremlægges som sagens **bilag 6** (bilag R i de andre sager), Udenrigsministeriets e-mail af 19. juli 2004, der fremlægges som sagens **bilag 7** (bilag S i de andre sager) og Ambassaden i Bagdads meddelelse af 24. juli 2004, der fremlægges som sagens **bilag 8** (bilag T i de andre sager) fremgår, at sagsøgte har forsøgt at indhente "...irakiske tilsagn..." (såkaldte "diplomatiske garantier") om, at "...de af danske styrker tilbageholdte..." og "...civile irakere, som danske styrker måtte tilbageholde..." vil blive behandlet i overensstemmelse med den humanitære folkeret.

Sådanne diplomatiske garantier er ikke et effektivt værn mod, at personer, som sagsøgte måtte have tilbageholdt eller medvirket til at tilbageholde, udsættes for tortur, m.v. Den danske stat har selv siden 2006 fremlagt og fået vedtaget FN-resolutioner med bl.a. følgende ordlyd:

"8. Urges States not to expel, return ("refouler"), extradite or in any other way transfer a person to another State where there are substantial grounds for believing that the person would be in danger of being subjected to torture, and recognizes that diplomatic assurances, where used, do not release States from their obligations under international human rights, humanitarian and refugee law, in particular the principle of non-refoulement;"

Dette betyder, oversat til dansk:

"8. Opfordrer stater til ikke at udvise, hjemsende ("refouler"), udlevere eller på nogen anden måde overføre et individ til en anden stat, hvor der er betydelige grunde til at tro, at den person vil være i fare for at blive udsat for tortur, og anerkender, at diplomatiske garantier, hvor disse bruges, ikke fritager stater fra deres forpligtelser i henhold til internationale menneskerettigheder, humanitær ret og flygtningeret, i særdeleshed princippet om non-refoulement;"

FN-resolution af 21. februar 2006 samt Udenrigsministeriets pressemeddelelse af 19. november 2008 fremlægges som sagens **bilag 9** og **10** (bilag 15 og 16 i de andre sager).

Videre om diplomatiske garantiers ineffektivitet og effektivitetsmæssige uanvendelighed henvises til FNs *"Independent Expert on the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms while countering Terrorism"* Robert K. Goldmans rapport af 7. februar 2005 til FNs Menneskerettighedskommission fra, pkt. III, litra M. Uddrag af rapporten fremlægges som **bilag 11** (bilag 17 i de andre sager).

FNs *"Special Rapporteur on the question of torture"*, Manfred Nowak, fandt i sin rapport af 23. december 2005 til FNs Menneskerettighedskommission (E/CN.4/2006/6) pkt. 32, jf. pkt. 30 og 31:

"...diplomatic assurances with regard to torture are nothing but attempts to circumvent the absolute prohibition of torture and refoulement, and that rather than elaborating a legal instrument on minimum standards for the use of diplomatic assurances, the Council of Europe should call on its member States to refrain from seeking and adopting such assurances with States with a proven record of torture."

Dette betyder, oversat til dansk:

"...diplomatiske garantier med hensyn til tortur er intet andet end forsøg på at omgå det absolutte forbud mod tortur og refoulement, og i stedet for at udvikle et juridisk instrument med minimumsstandarder for brugen af diplomatiske garantier, bør Europarådet opfordre sine medlemsstater til at afholde sig fra at opsøge og anerkende sådanne garantier fra stater, hvis brug af tortur er bekræftet."

Rapporten fremlægges som sagens **bilag 12** (bilag 18 i de andre sager).

A4. Domstolenes statslige opfyldelsesadgang.

I nærværende sags kontradiktoriske former har domstolene kompetence til og mulighed for at foranledige opfyldelse af den undersøgelsesadgang, som sagsøgerne ifølge EMRK art. 3, jf. art. 1, jf. § 1 i lov nr. 285 af 1992 om inkorporering af EMRK, har krav på.

Retten kan således opfordre en part til at fremlægge dokumenter, tilvejebringe syn og skøn eller i øvrigt føre bevis, når sagens faktiske omstændigheder uden sådan bevisførelse ville henstå som uvisse, jf. retsplejelovens § 339, stk. 3.

Skulle sagsøgte undlade at efterkomme rettens opfordringer til at føre bevis, jf. § 339, stk. 3, kan Retten ved bevisbedømmelsen tillægge dette virkning til fordel for sagsøgerne, jf. retsplejelovens § 344, stk. 3. Der kan således foranlediges en effektiv undersøgelse af de relevante faktiske omstændigheder under nærværende sags forberedelse og hovedforhandling.

Domstolenes materielle procesretlige beføjelser bliver altså virkningsfulde i forhold til EMRK art. 3, selv i tilfælde, hvor sagsøgte ikke opfylder det pålagte, uanset denne som offentlig myndighed er retligt forpligtet til at medvirke til at oplyse sagen i overensstemmelse med gældende offentligretlige regler.

Det er indres i den forbindelse, at landsrettens kompetence således som denne følger af retsplejeloven og de i retspraksis udviklede grundsætninger skal fortolkes i lyset af Danmarks forpligtelser efter EMRK, og at adgangen til materiel procesledning er et i dansk procesret anerkendt, lovfæstet princip.

Det er ikke i strid med undersøgelsespligten efter EMRK art. 3, jf. art. 1, at denne foranlediges af en domstol, så længe denne myndighed har mulighed for at forårsage "*...investigative steps...*", jf. f.eks. EMDs dom af 6. april 2004 i sagerne Ahmet Özkan m.fl. mod Tyrkiet, præmis 359. Effektiv gennemførelse af formålet med at foretage sådanne "*investigative steps*" kan opnås ved anvendelse af ovennævnte regler i retsplejelovens §§ 339 og 344, m.v.

Den undersøgende myndighed skal tillige være uafhængig af den eller de andre myndigheder, in casu Forsvarsministeriet, som undersøges.

Domstolene har tillige mulighed for at udvirke opfyldelse af kravet om, at undersøgelsen skal være effektiv, d.v.s. gennemføres inden rimelig tid, m.v.

Det anførte viser, at der er fuld harmoni mellem retsplejelovens systems judicielle betingelser og de krav, den internationale retsorden stiller til dansk ret, og som er gjort til en direkte bestanddel heraf ved den foretagne inkorporering ved vedtagelse af lov nr. 285 af 1992 om EMRK.

A5. Sagsøgernes subsidiære påstand 2.

Såfremt retten måtte finde, at landsretten alligevel ikke har kompetence til under nærværende sag at foranledige og dermed udvirke opfyldelsen af sagsøgernes rettigheder efter EMRK art. 3, da er det sagsøgte selv som udøvende magt, der har denne undersøgelsesforpligtelse, jf. sagsøgernes subsidiære påstand 2.

Til støtte for det materielle indhold i den subsidiære påstand henvises til pkt. A.3 ovenfor.

Der foreligger således oplysninger, som klart underbygger rigtigheden af det af sagsøgerne anførte om tortur, m.v., begået overfor dem og foranlediget af også danske styrkers handlinger og unldadelser i forbindelse med operation Green Desert.

3. SAGSØGERNES KRAV ER IKKE BORTFALDET SOM FØLGE AF FORÆLDELSE ELLER PASSIVITET.

For det tilfælde, at sagsøgte – også i nærværende sager – skulle besidde den skamløshed at gøre gældende, at der foreligger rettighedsfortabelse for sagsøgerne som følge af forældelse og/eller passivitet p.g.a. det passerede tidsrum, anføres følgende:

Sagsøgerne har generelt ikke haft og har ikke kunnet have noget kendskab til, om og i givet fald hvorledes de kunne fremsætte krav på erstatning over for den danske stat, hverken i Danmark eller Irak, som følge af de overgreb de har været udsat for.

For det første har sagsøgerne ikke været bekendt med, at det var det danske forsvarsministerium, som kunne være skyldner.

De har heller ikke forstand på regler, der omhandler hvor og hvem, man skal "sagsøge", når det drejer sig om militære styrker og politi, som skulle beskytte dem mod vold og forfølgelse, men i stedet udsatte dem for dette.

Sagsøgerne har som følge af forhold, som ikke kan tilregnes dem, været ubekendt med, at de i henhold til dansk og international ret kunne have en fordring mod Forsvarsministeriet i Danmark som følge af de retsstridige krænkelser, de har været udsat for i Irak.

Siden overgrebene mod sagsøgerne fandt sted, har de haft en begrundet og alvorlig frygt for vidtgående repressalier, dersom de forsøgte at klage over det passerede.

Deres position i Irak i forhold til lokale shia-dominerede myndigheder har tillige været så svag og risikabel, at de i den tid, der er gået, har måttet sørge for at beskytte deres familie og dem selv.

De fysiske og psykiske skader, sagsøgerne blev påført under deres tilbageholdelse, har yderligere svækket sagsøgernes reelle mulighed for at rejse sag i Danmark.

Disse følgevirkninger har til dels også først manifesteret sig indenfor de seneste 3 år forud for tidspunktet for sagernes anlæg, hvorfor deres krav på erstatning og tort opstået som følge heraf (også foruden de øvrige anførte grunde der selvstændigt indebærer, at der ikke er indtrådt forældelse) ikke vil være forældet.

Sagsøgerne har således reelt stået uden mulighed for tidligere at anlægge retssag mod sagsøgte.

Som følge af hindringer, som ikke beror på sagsøgernes egne forhold, har de således været ude af stand til at afbryde forældelse før nu, jf. forældelseslovens § 14, stk. 1. Der henvises i den forbindelse til foreliggende dansk retspraksis, herunder udfaldet i Landsretten af Thule-sagen, hvor den sagsøgte stat gjorde forældelse og passivitet gældende, hvilket ikke blev anerkendt jf. UfR U.2004.382H

Ex tuto bemærkes, at dersom sagsøgernes krav mod sagsøgte alligevel som udgangspunkt måtte anses for afskåret efter almindelige, danske regler om forældelse og passivitet, da vil en sådan fortolkning i hvert fald være i strid med Danmarks forpligtelse til at stille effektive retsmidler til rådighed for sagsøgerne, hvis rettigheder og friheder efter Den Europæiske Menneskerettighedskonvention er blevet krænket, jf. konventionens art. 13, jf. art. 3.

Sagsøgte og de under denne herunder hørende danske styrker m.v. i Irak har på intet tidspunkt foretaget nogen form for rettighedsmæssig eller lignende rådgivning eller vejledning i forhold til sagsøgerne (eller andre) vedrørende mulighederne for at søge erstatning eller godtgørelse, m.v.

Den sagsøgte stats undladelser af dette er i sig selv ensbetydende med, at samme sagsøgte ikke nu under nærværende sag kan påberåbe sig, at der skulle være indtrådt rettighedsfortabelse for de skadelidte sagsøgere.

4. PROCESOPFORDRINGER.

Sagsøgte **opfordres (1)** også under nærværende sag til at udtale sig om, hvorvidt sagsøgte anså krigen i Irak for afsluttet forinden d. 25. november 2004. I bekræftende fald bedes som en del af opfordringen oplyst og dokumenteret, hvilket regelsæt sagsøgte under nærværende sag påberåber sig som gældende for danske styrkers tilstedeværelse og forhold til civilbefolkningen i Irak i det for nærværende sag relevante tidsrum.

Sagsøgte **opfordres (2)** til at tage stilling til følgende:

1. Gjalddt der for så vidt angår sagsøgerne fra og med deres pågribelse d. 25. november 2004 og overgivelse til irakiske politistyrker en forpligtelse til at foretage monitorering af deres forhold frem til og med løsladelse?
2. Dersom pkt. 1 besvares bekræftende, ønskes det oplyst og dokumenteret:
 - a. Hvorledes denne forpligtelse af sagsøgte påberåbes overholdt, eller
 - b. dersom pkt. a. ikke kan godtgøres, hvorfor monitorering ikke har fundet sted.

5. HOVEDANBRINGENDER.

Til støtte for sagsøgernes **påstand 1** gøres gældende:

- at (1)** sagsøgte som højeste ansvarlige myndighed for forsvaret, jf. forsvarslovens § 9, er ansvarlig for evt. retskrænkelser i forhold til Den Europæiske Menneskerettighedskonvention og erstatningsansvarslovens § 26, som danske styrker måtte begå i Irak, eller som danske styrker ved passivitet måtte undlade at forhindre,
- at (2)** danske styrker udstationeret i Irak frihedsberøvede sagsøgerne d. 25. november 2004, bistået af irakisk politi,
- at (3)** danske styrker i forbindelse med iværksættelsen af retsstridig frihedsberøvelse af sagsøgerne d. 25. november 2004 ved passivitet undlod at forhindre irakisk politi i at udsætte sagsøgerne for tortur og umenneskelig og nedværdigende behandling,

- at (4)** danske styrker i forbindelse med retsstridige forhør af sagsøgerne udsatte dem for nedværdigende og umenneskelig behandling,
- at (5)** danske styrker ved efterfølgende at overlade sagsøgerne i irakisk politis varetægt på trods af, at danske styrker som minimum havde grund til at forvente eller frygte, at sagsøgerne efterfølgende ville blive udsat for nedværdigende og umenneskelig behandling samt tortur, har krænket sagsøgernes rettigheder, jf. Den Europæiske Menneskerettighedskonventions art. 3 og erstatningsansvarslovens § 26,
- at (6)** det er en skærpende omstændighed, der skal komme sagsøgerne til gavn ved såvel vurdering af sagsøgtens ansvar som udmålingen af en tortgodtgørelse, at sagsøgerne efterfølgende blev udsat for nedværdigende og umenneskelig behandling samt tortur af irakisk politi i tidsrummet frem til løsladelsen,
- at (7)** sagsøgte ved sin adfærd, herunder i form af passivitet, har begået retsstridige krænkelser overfor sagsøgerne, som berettiger sagsøger til tortgodtgørelse, jf. erstatningsansvarslovens § 26, jf. Den Europæiske Menneskerettighedskonventions art. 3, jf. art. 13, og
- at (8)** sagsøgte ved sin procesførelse i forbindelse med tidligere anlagte sager (sagsøgerne (1) til (11)) har krænket sagsøgerne også derved at overtræde sine forpligtelser til at give sagsøgerne adgang til retfærdig rettergang (access til justice) ved konsekvent og systematisk at tilbageholde oplysninger om organiserede filmoptagelser, undlade at bidrage til sagens oplysning, samt besvære og trainere sagsbehandlingen som metode. Under nærværende søgsmål har sagsøgerne formodning for, at dette vil blive gentaget, hvorfor sagsøgerne allerede på nuværende tidspunkt ønsker at medtage dette anbringende (Det forbeholdes at gøre et selvstændigt krav om torterstatning gældende for disse krænkelser, der knytter sig til såvel dansk forfatningsret, jf. erstatningsretslovens § 26, Den Europæiske

Menneskerettighedskonventions artikel 3 og artikel 6 samt det retsgrundlag, som Danmark er forpligtet til i medfør af andre internationale retskilder, som Danmark har tiltrådt).

Til støtte for sagsøgernes **påstand 2** gøres gældende:

- at (1) danske myndigheder i nærværende sag har fået forelagt oplysninger i form af stævning og bilag, som giver fuldt tilstrækkeligt grundlag for at antage, at sagsøgerne har været udsat for behandling i strid med EMRK art. 3,
- at (2) der i nærværende sag foreligger en skærpet undersøgelsespligt, da der foreligger oplysninger om religiøst motiveret vold og alvorlige personovergreb,
- at (3) diplomatiske garantier ikke er et effektivt værn mod, at personer, som sagsøgte måtte have tilbageholdt eller medvirket til at tilbageholde, udsættes for tortur, m.v.,
- at (4) i nærværende sags kontradiktoriske former har domstolene kompetence til og mulighed for at foranledige opfyldelse af den undersøgelsesadgang, som sagsøgerne har krav på, og
- at (5) det ikke er i strid med undersøgelsespligten efter EMRK art. 3, jf. art. 1, at denne foranlediges af en domstol, så længe denne myndighed har mulighed for at forårsage "*...investigative steps...*" og at en effektiv gennemførelse af formålet med at foretage sådanne "*investigative steps*" kan opnås ved anvendelse af retsplejelovens §§ 339 og 344, m.v.

Til støtte for sagsøgernes **subsidiære påstand 2** gøres gældende:

- at (1) såfremt retten måtte finde, at domstolene alligevel ikke har kompetence til under nærværende sag at foranledige og dermed udvirke opfyldelsen af sagsøgernes rettigheder efter EMRK art. 3,

da er det sagsøgte selv som udøvende magt, der har denne undersøgelsesforpligtelse.

6. HENVISNINGSBEGÆRING OG SAMMENLÆGNINGSBEGÆRING.

Sagens behandling indebærer, at domstolene skal tage stilling til spørgsmål af principiel og vidtrækkende karakter, herunder Danmarks forpligtelser efter international ret. Sagen kan få betydning for mange andre end sagsøgerne, herunder andre personer der blev frihedsberøvet d. 25. november 2004.

Som følge af sagens principielle karakter anmodes retten om at henvise sagen til førsteinstansbehandling i Østre Landsret, jf. retsplejelovens § 226, stk. 1.

Nummereringen i nærværende stævning (12) til (23) er anvendt, idet de ved Østre Landsret under sagsnr. B-3421-11, B-397-12, B-1162-12 og B-3534-12 er verserende sager, som nærværende sag begæres sammenlagt med i forbindelse med overflytning som principiel fra Københavns Byret til Østre Landsret jf. retsplejelovens § 226 som angivet i et særligt afsnit nedenfor i nærværende stævning.

De sagsøgte **opfordres (3)** til snarest muligt efter modtagelsen af nærværende stævning at udtale sig til støtte for den af sagsøgerne fremsatte henvisnings- og sammenlægningsbegæring.

Som sagen **bilag 13** fremlægges retsbogen fra Københavns Byret af 25. oktober 2011, som **bilag 14** fremlægges retsbogen fra samme ret af 31. januar 2012, som **bilag 15** fremlægges retsbogen fra samme ret af 30. marts 2012, og som **bilag 16** fremlægges retsbogen fra samme ret af 11. oktober 2012.

7. DET SAGSØGTE FORSVARSMINISTERIUMS ULOVLIGE PROCESFØRELSE.

Beklageligvis har søgsmålene vedrørende sagsøger (1) til og med sagsøger (11) igennem de nu passerede mere end 15 måneder været udsat for konsekvente og systematiske krænkelse af sagsøgtets forpligtelser til som offentlig myndighed at bidrage loyalt og fair til sagernes oplysning. Samtidig har processtrategien – udført af Kammeradvokaten under dennes anvendelse af offentlige ressourcer – i øvrigt bestået i en mængde for sagsøgerne belastende forsøg på at besværliggøre og trainere sagen. Man gemmer på oplysninger og bestrider systematisk nærmest alt, uanset at det er det offentlige, der sidder inde med oplysningerne og har adgang til at tilgodese en ordentlig og dækkende oplysning af sagen.

Som eksempel herpå fremhæves forløbet vedr. sagsøgtets forsøg på at hemmeligholde det danske militærs systematiske foretagelse af videooptagelser under operation "Green Desert", jf. sagens bilag 1 (bilag 39 i de andre sager). For dokumentation vedr. dette forløb henvises til processkrift 5 af 17. oktober 2012 (i de andre sager) i sin helhed.

Der foreligger klart et ulovligt misbrug af sagsøgtets position med Kammeradvokatens metoder som værktøj.

I betragtning af sagens særegne karakter må det fremhæves, at sagsøgte således yderligere pådrager sig et ansvar ved ikke alene:

at have været ansvarlig, direkte og indirekte i 2004 og 2005 for civile irakeres langvarige og omfattende, alvorlige tortur, men også

at fortsætte retskrænkelserne i 2011 og 2012 ved at forsøge at hindre dem adgang til retfærdig rettergang, jf. danske forvaltningsretlige normer herfor, dansk lovgivning og gældende internationale konventioner, herunder Den Europæiske Menneskeretskonventions artikel 3 og artikel 6 samt de internationale forpligtelser, som fremgår af Danmarks tiltrædelse af bl.a. FN-konventionen om tortur.

Det er ganske uacceptabelt og udgør magtfordrejning, at man fra sagsøgtes side spekulerer i de ulige ressourcemæssige forhold og herunder sagsøgernes svaghed.

Det stemmer ikke med de civilisatoriske krav, som den danske retsstat er baseret på, og som er universel gældende som lov og ret.

På denne baggrund skal sagsøgerne også i nærværende stævning fremkomme med følgende:

8. GENERELLE BEMÆRKNINGER VEDRØRENDE SAGSØGTES PROCESFØRELSE.

8.1 Den sagsøgte stat er som procespart forpligtet til loyal procesførelse.

Ifølge det foreliggende retsgrundlag bestående af forfatningsretlige, forvaltningsretlige og procesretlige regler samt forpligtelser i henhold til Den Europæiske Menneskerettighedskonvention art. 6 og andre internationale regler er sagsøgte forpligtet til at overholde følgende:

Oplyse sagen kontradiktorisk og herunder blandt andet følgende:

A. Tage stilling til om rigtigheden af oplysninger, som sagsøgerne har fremlagt bestrides, helt eller delvis.

B. Tilvejebringe supplerende oplysninger som kan tjene til en loyal oplysning af sagen.

Ovennævnte **A** drejer sig om den elementære pligt til loyalt at medvirke til den arbejdsmetode, som er den gældende inden for den civile retspleje, nemlig den kontradiktoriske.

Sagsøgerne sidder inde med (i forhold til sagsøgte) begrænsede oplysninger, som er fremlagt i sagen.

Sagsøgte har pligt til på korrekt og ordentlig vis at respondere under loyal overholdelse af den kontradiktoriske proces. Pædagogisk fremstilles dette sådan, at en procespart (og slet ikke en offentlig), ikke kan "gemme sig"

Ovennævnte B er tillige en sagsøgte påhvilende pligt.

C. Fremme sagen i behørigt tempo

Såvel ifølge almindelige offentlige retlige regler, som ifølge EMRK artikel 6, kan sagsøgte ikke trainere sagen, men skal effektivt bidrage til dennes fremme.

8.2. Den sagsøgte stat har hidtil ikke under sagerne (1) til (11) overholdt de under 8.1 nævnte forpligtelser, men forsøger at forsinke, besværliggøre og i nogen grad afspore sagens ordentlige oplysning.

Det må desværre betegnes som ganske grænseoverskridende, at sagsøgte under nærværende domstolsprøvelse, der er iværksat ved stævning af 13. september 2011 for så vidt angår sagsøger (1) blandt andet har foretaget følgende:

Begået processvig ved at lyve om eksistensen af systematiske filmoptagelser under operation "Green Desert", jf. processkrift 5 af 17. oktober 2012 i de andre sager.

Stævning i denne sag blev indgivet til Københavns byret d. 13. september 2011. Stævningen blev herefter sendt til forkyndelse hos sagsøgte, der opfordredes til at overholde svarfrist på 14 dage. Den 30. september 2011 gav Københavns byret sagsøgte forlængelse af frist for svarskrift, således at fristen blev udsat til d. 26. oktober 2011. Ved skrivelse af 20. oktober 2011 anmodede Kammeradvokaten igen om udsættelse af svarskrift. Sagen blev d. 25. oktober 2011 henvist til Østre landsret. Ved skrivelse af 10. november 2011 udsattes sagen på svarskrift, som skulle være landsretten i hænde senest d. 23. november 2011. Efter overskridelse af denne frist anmodede Kammeradvokaten d. 29. november for tredje gang om udsættelse af frist for svarskrift. Først d. 14. december 2011 afleverede Kammeradvokaten sit svarskrift i den pågældende sag.

I forhold til ovenstående redegørelse af sagsøgtes manglende overholdelse af svarfrister, da påstod Kammeradvokaten, at denne ikke havde modtaget Østre Landsrets skrivelse af 10. november 2011, hvor fristen for svarskrift blev udsat til senest d. 23. november 2011. Kammeradvokaten har ikke fyldestgørende dokumenteret den påståede manglende modtagelse af skrivelserne fra Østre Landsret.

Det kan konstateres, at det åbenbart ligger indenfor sagsøgtes processtrategi i svarskriftet under svarskriftets pkt. 1.2 endog at bestride sagsøgerens advokatrepræsentation. Om dette henvises til sagsøgerens skrivelse til sagsøgte af 30. december 2011. Her har sagsøger anført følgende:

"Det fremsendte krav er stridende mod retsplejelovens system vedrørende advokaters stillingsfuldmagt og i øvrigt stridende mod reglerne om god advokatskik og kollegialitet. Når en sådan sag anlægges besidder sagsøgernes advokat selvsagt de dertil forudsatte fuldmagter og det er derfor ganske uhørt, at sagsøgtes advokat tillader sig at belaste sagen med et sådant krav, ligesom det ville være tilfældet dersom sagsøgeren stiller samme krav overfor sagsøgte. Håndhævelse af reglerne om god advokatskik falder udenfor nærværende sag og landsrettens saglige kompetence og må i givet fald fortsættes hos advokatmyndighederne, men at sagsøgeren finder, at det ville være passende, dersom denne alvorlige sag ikke i det hele skal belastes med den slags anliggender og går ud fra at forsvarsministeren må være af samme opfattelse."

Til dette har sagsøgte anført følgende 13. januar 2012:

"Det bemærkes, at modparten i medfør af retsplejelovens § 265, stk. 2, kan forlange, at der tilvejebringes et sådant bevis, jf. UfR 1971.229 SH, hvor en advokat, der repræsenterede et italiensk selskab af retten fik udsættelse til at fremskaffe bevis for sin procesfuldmagt samt i øvrigt Gomard, Civilprocessen, 6. udgave, side 370.

I Østre Landsrets sag nr. B-1627-07 anmodede Forsvarsministeriet ligeledes om, at advokaten for en afghansk statsborger med bopæl i Afghanistan tilvejebragte bevis for sin procesfuldmagt. I medfør af retsplejelovens § 265, stk. 2, fremlagde advokaten en af sagsøgeren underskrevet erklæring med reference til sagens påstande, som Østre Landsret i sagen fandt, udgjorde fornøden dokumentation, jf. Østre Landsrets kendelse af 20. maj 2008 (vedlagt).

Som anført i svarskriftet, pkt. 1.2, er anmodningen fra Forsvarsministeriet begrundet i, at der ikke med stævningen er fremlagt bilag, og det derfor ikke er muligt at identificere sagsøgeren og samtidig få bekræftet, om sagsøgeren er bekendt med, at der i Danmark føres en retssag på dennes vegne, som kan få økonomiske konsekvenser for sagsøgeren."

Kammeradvokatens adfærd – udøvet på sagsøgte forsvarsministeriums vegne – er tillige opretholdt for så vidt angår sagsøgerne (2) til (11) i landsretssagerne B-397-12, B-1162-12 og B-3534-12.

Sagsøgerne fastholder de synspunkter, der kommer til udtryk i skrivelse af 30. december 2011 til sagsøgte.

Det er af hensyn til den foreliggende sags fremme, at fuldmagter vedlagt kopi af pas fra sagsøgerne (12) til (23) fremlægges som sagens **bilag 17 til 28**.

9. PROCESSUELLE MEDDELELSER.

Sagsøgte må påregne, at nærværende sagsanlæg for de angivne sagsøgere vil blive udvidet med yderligere et antal krav fra også andre yderligere skadelidte irakere, der har været udsat for samme eller lignende

umenneskelige og nedværdigende behandling, som danske styrker er ansvarlige for.

Som **bilag 29** fremlægges brev af d. 16. december 2011 fra forsvarschef Knud Bartels til justitsminister Nick Hækkerup vedr. Forsvarskommandoens Irak-undersøgelse. Af brevet fremgår det:

"Undersøgelsen har fastslået, at antallet af danske tilbageholdte overstiger 500 personer. I forbindelse med tidligere opgørelser, vedrørende antallet af dansk tilbageholdte personer, har der været anført en række faktorer, som har medført usikkerhed vedrørende de opgjorte tal.

Det er konstateret, at der efter magtoverdragelsestidspunktet i august 2004 i et mindre antal tilfælde – i strid med de nationale direktiver og den fastsatte rollefordeling mellem irakiske enheder og internationale styrker – blev overdraget danske tilbageholdte personer til irakiske myndigheder.
(understreget her)

Samtlige 12 sagsøgere i nærværende sag fastholder – ligesom for så vidt det er tilfældet for sagsøger (1) – (11) – at de blev tilbageholdt af danske styrker, således som det fremgår af bemærkningerne herom ovenfor i nærværende stævning.

Under hovedforhandlingen kan det, dersom sagsøgte endeligt gør gældende, at dette ikke skulle være tilfældet, blive nødvendiggjort at foranstalte bevisførelse herom, hvorunder der vil skulle ske afhøring af de enkelte sagsøgere og af danske militær folk, der deltog i aktionen.

Til varetagelse af sagsøgernes interesser under sagen vil det forinden blive nødvendiggjort at fremskaffe kommunikationen mellem den danske bataljon og Forsvarskommandoen vedr. Operation Green Desert.

I de tidligere anlagte sager har sagsøgte forsøgt at undvige dette ved ikke at give fuld indsigt i det anmodede materiale. I tilfælde af at sagsøgte under nærværende sag måtte indtage samme standpunkt, vil sagsøgeren fremsætte editionsbegæring.

Sagsøgerne er ikke momsregistrerede.

Processuelle meddelelser til sagsøgerne bedes tilstedt undertegnede.

Yderligere processtof forbeholdes.

København, 28. december 2012

Christian Harlang